

[Knud Kristensen.]

tionens Haand og tager den væk fra Lovgivningsmagts, men alt dette kan rumme megen Vilkaarlighed, da meget her er underlagt Regeringens Skøn. Den ene Organisation, der har det og det Formaal, kan indstilles til Opløsning og kan opløses; den anden kan gaa fri. Hvis Afgørelsen træffes paa Grundlag af en Lovgivning, maa Forholdet være ens for alle. Jeg mener derfor, at set fra Folkestyrets Standpunkt er en Bestemmelse som den foreslaaede et meget stort Tilbageskridt og maa vække meget store Betænkeligheder ved den Vilkaarlighed, hvormed de paagældende Foranstaltninger kan gennemføres uden den nødvendige Tilslutning fra Offentlighedens og Lovgivningsmagts Side.

Men naar jeg har taget Ordet, er det egentlig for at gøre opmærksom paa, at der er noget, der hedder en Forfatningspraksis ved Siden af en Forfatningslov. Det ærede Medlem Hr. Christmas Møller var i sin Ordførertale inde paa den Side af Sagen og sagde, at det, der var Fejlen ved vore hidtidige Forfatninger, var, at vi ikke havde en Forfatningspraksis til Afgørelse af Stridigheder. De, som har været opmærksomme paa, hvad jeg i sin Tid har udviklet og tilkendegivet som min Opfattelse, vil sikkert forstaa, at jeg i og for sig ikke er uenig heri. Men jeg synes, at den konservative Ordfører ikke har helt Ret, naar han siger, at her har de Konservative accepteret en bestemt Praksis, nemlig ved Partiets Stilling over for Valutaloven baade 1932 og 1935. Men det, at man siger: Stemmer ikke, lader en Lov passere, betyder ikke, at man accepterer en Praksis. Det, at man lader en Lov passere, kan have andre Grunde, f. Eks. den Grund, at man ikke ret vel tør undvære Loven. Nej, hvis man i Princippet skal acceptere en bestemt Forfatningspraksis, maa det offentligt tilkendegives, og saa maa det gælde ogsaa med Hensyn til de Love, som man er bestemt Modstander af, og jeg har aldrig hørt eller set, at de Konservative har draget den Konsekvens. Derfor tror jeg ikke, de i saa Henseende har været mere fremsynede, end Venstre har været. Jeg kan tilføje, at jeg mener, de har været lovlig lidt fremsynede, og at vi maaske meget vel kunde have beholdt den gamle Forfatning, og at den kunde have virket ret tilfredsstillende, hvis vi i Tide havde draget denne Konsekvens deraf.

Men helt bortset fra Lovgivningspraksis vil jeg udtale, at vi efter min Mening paa forskellige andre Omraader har en Praksis,

som er ganske uheldig. Jeg henstiller til Overvejelse, naar vi nu er ved at skulle ændre den skrevne Forfatning, om det saa ikke ogsaa var værd at ændre noget med Hensyn til den administrative Praksis og med Hensyn til Praktis i hele vort Forfatningsliv. En af Rigsdagens Opgaver er at kontrollere Administrationen, en meget vigtig Opgave. Man kan udtale sig om forskellige Forhold, som man er uenige om, eller som man maa misbillige, maa beklage. Men vi ved alle sammen, at denne Opgave for Lovgivningsmagten ved vor Praktis her i Rigsdagen i Virkeligheden er sat ud af Funktion. Naar den siddende Minister har foretaget en Handling, som af en Del, maaske en meget stor Del, maaske Fler-tallet i Rigsdagen anses for at være uheldig, saa kan det ikke tilkendegives, for man har indført den Praktis, at hvis der vedtages en Udtalelse derom, saa maa den paagældende Minister gaa.

Det vil faktisk sige, at man har indført en eneste Straf for saadanne Fejl, og det er Dødsstraf, politisk talt, og den kvier de sig ved, som ellers er enige med Ministeren og gerne vil beholde ham. Det er vel ogsaa det almindelige, at hele Ministeriet gør den vedkommende Ministers Sag til eet med sin, og det vil altsaa sige, at Sagen for Rigsdagen fra at være et Spørgsmaal, der skal sagligt bedømmes, bliver et udelukkende storpolitisk Spørgsmaal, et Spørgsmaal om, hvorvidt man er enig eller uenig med Regeringens hele Politik. Derved tvinges Fler-tallet til at stemme imod en Kritik eller en Beklagelse, som det i og for sig deler, og derigennem undergraver og svækker det Folkerepresentationens Mulighed for at kontrollere og sige sin oprigtige og ærlige Mening om det specielle Forhold og faa det bragt i Orden og faa den vedkommende Minister til for Fremtiden at respektere den Afgørelse, som Rigsdagen paa saglig Vis har truffet.

Det drejer sig her om en meget vigtig Side af Rigsdagens Opgave. Naar Befolkningen ser, at selv Fejl, som man maa indrømme, dem vil man ikke erkende, dem vil man ikke paatale, saa svækkes derigennem Tiltroen til, at Rigsdagen paa saglig Vis tager Stilling til de Opgaver, som ligger for, og saa kommer Talen om, at det hele er Partipolitik og det hele afgøres ud fra partipolitiske Synspunkter uden Hensyn til, hvad der er sagligt rimeligt og ret. Jeg henstiller derfor til Overvejelse til dem, som har Ledelsen i Rigsdagen, og til alle Partier, om ikke der var en Grund til at